

วิเคราะห์การบริโภคสุราเมรัยในสังคมไทยผ่านทัศนะทางจริยศาสตร์
**An Analysis of the Intoxicant Consumption in Thai Society
Through an Ethical Perspectives**

พระมหาสากล สุภรเมธี,
พระเทพวชิรวิมล, พระครูศีลสราริคุณ,
พระมหาใจสิงห์ สิริธมโม, โสวิทย์ บำรุงภักดี และ สงวน หล้าโพนทัน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
**Phramaha Sakol Subharamedhi,
Phratepvachiravimon, Phrakhrusilasarithikhun,
Phramaha Jaising Sirithommo, Sowit Bamrungphak and Sanguan Laphontan**
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.
Corresponding Author, E-mail: shripachya@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาบริบทการบริโภคสุราเมรัยที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและทัศนะทางจริยศาสตร์ 2. ศึกษาสภาพปัญหาการบริโภคสุราเมรัยในสังคมไทย และ 3. วิเคราะห์การบริโภคสุราเมรัยในสังคมไทยผ่านทัศนะทางจริยศาสตร์ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎก หนังสือวิชาการทางพระพุทธศาสนา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้เหตุผลและให้เหตุผลแล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

คำว่า สุราเมรัย หมายถึงสุราเมรัยและน้ำเมา ความหมายรวมเรียกว่า มัชชะ ซึ่งเป็นสิ่งพิสูจน์ความมั่นคงด้านจิตใจของภิกษุ ภิกษุณี สามเณรและสิกขมานา ผู้จะเข้ามาอุปสมบทในพุทธศาสนา โดยใช้เวลาพิสูจน์ถึง 2 ปี หากล่วงละเมิดก็จะเริ่มต้นกันใหม่ ปัญหาการบริโภคสุราเมรัยมีสาเหตุมาจากตัวผู้ดื่ม ซึ่งได้มีแรงกระตุ้นจากสื่อโฆษณา คำบอกเล่า ข่าวสารอื่นหรือสิ่งอื่น (ปรโตโมสะ) จึงเกิดความรู้สึกอยากดื่มโดยคิดว่าหากดื่มแล้วจะมีความสุขสดชื่น ความอยากและความกระหายก็จะเพิ่มขึ้น จึงพากันเสพยาโคอย่างเมามัน

วิเคราะห์ตามทัศนะทางจริยศาสตร์ พบว่า ทัศนะสุนิยมเชื่อว่าความสุขเป็นสิ่งที่ดีที่สุด อารมณ์ที่อยากดื่มเป็นกระบวนการของปัจเจกสมุพบาทที่ปรากฏอย่างรวดเร็ว ในลักษณะสืบเนื่องกันไปอย่างไม่ขาดสายที่เป็นเช่นนี้เพราะอำนาจของอวิชชาคือความไม่รู้จริง และทัศนะสัมพัทธนิยมเชื่อว่าความจริงหรือคุณค่าไม่มีอยู่โดยตัวเอง แต่ขึ้นอยู่กับคำพูด คำเชิญชวนและคำบอกเล่าของคนอื่น จึงมีการทำตามและเลียนแบบตาม จนกลายเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย

* วันที่รับบทความ : 6 มกราคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 11 มกราคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 12 มกราคม 2567

คำสำคัญ : สุราเมรัย; บริบทการบริโภค; ผ่านทัศนะทางจริยศาสตร์

Abstracts

This research article has the objective : 1. to study the context of the intoxicant consumption appearing in the Tripitaka and ethical principles, 2. to study the problem of the intoxicant consumption in Thai society, and 3. to analyze the intoxicant consumption in the Tripitaka through an ethical perspective. It is a documentary research by studying information from the Tripitaka, academic books on Buddhism and related research. There is analyzing data with using reason and giving reason, then presented the research results with a descriptive analysis method.

The results of the study found that :

The word “intoxicants (Sara- meraya)” refers to both liquors and intoxicants. The collective meaning is called Majja (intoxicant), which is proof of the mental stability of monks, nuns, novices, and sikkhamanas (female novices) those who will come to be ordained in Buddhism, it takes up to 2 years to prove it, If you violate it, they will start over. The problem of the intoxicant consumption is caused by the drinkers which have been motivated by advertising media, hearsay, news from other people or other things (Paratoghosa), so there is a feeling of wanting to drink by thinking that if the drinkers drink it, the drinkers will be happy and refreshed, craving and thirst will increase.

Analyzing according to the ethical viewpoint, it was found that the hedonistic view believes that happiness is the best thing. The desire to drink is a process of Patikkasamupapada (the dependent origination) that appears quickly in an uninterrupted manner. This is because the power of ignorance is the absence of true knowledge and relativism believes that truth or value does not exist by itself. But it depends on the words, invitations and words of others. Therefore, it is followed and imitated until it becomes an undesirable behavior in Thai society.

Keywords: The Intoxicants; Consumption Context; Through Ethical Perspectives

บทนำ

คำว่า สุราเมรัย ในพระวินัยปิฎก ปรากฏในสิกขาบทที่ 1 แห่งสุราปานวรรค ความว่า พระศาสดาตรัสสุราเป็นเพราะพระฉัพพัคคีย์แนะนำให้อุบาสกไปถวาย และการที่พระศาสดาตรัสสุราทำให้ไม่ได้สติ จนความทราบถึงพระพุทธเจ้า พระองค์จึงตรัสว่าสุราเป็นน้ำที่ทำให้ถึงสัญญาภาพ แต่พอบัญญัติสิกขาบทพระองค์ได้ตรัสถึงเมรัยด้วย เพราะฉะนั้น ในสิกขาบทวิภังค์ พระอุบาลีจึงได้แยกให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ที่ชื่อว่า สุรา ได้แก่ สุราที่ทำด้วยแป้ง สุราที่ทำด้วยขนม สุราที่ทำด้วยข้าวสุก สุราที่หมักสำเหล้า และสุราที่ผสมด้วยเครื่องปรุง และจากนั้นพระอุบาลีได้แนะนำให้เห็นว่า เมรัย ได้แก่ น้ำดอกดอกไม้ น้ำดองผลไม้ น้ำดองน้ำผึ้ง น้ำดองอ้อยบ น้ำดองที่ผสมด้วยเครื่องปรุง (วินย. 2/238/495) พระพุทธองค์ทรงตรัสถึงโทษจากการดื่มสุราเมรัยและน้ำเมาไว้ 6 ประการ คือ ความเสื่อมทรัพย์อันผู้ดื่มพึงเห็นเอง ก่อการทะเลาะวิวาท เป็นบ่อเกิดของโรค เป็นเหตุเสื่อมเสียชื่อเสียง เป็นเหตุไม่รู้จักอาย และเป็นเหตุทอนกำลังปัญญา (ที.ปา.11/315/263) กรณีที่พระภิกษุดื่มสุราแล้วเกิดภาวะที่เสื่อมเสียต่อภาพพจน์ของคณะสงฆ์

พระพุทธเจ้าแทนที่จะทรงห้ามเฉพาะสุราแต่ยังห้ามถึงเมรัยด้วย เพราะเหตุที่ว่าทั้งสุราและเมรัยก็เป็นมัจฉะด้วยกันทั้งสองอย่าง ดังนั้น จึงรวมยอดไปถึงมัจฉะด้วย

การที่สุรามั้ยไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์หรือคนนั้น ก็เนื่องจากมนุษย์ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์สังคม เพราะเป็นสัตว์ที่จะต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวกสืบเนื่องเป็นลำดับกันมา แต่เมื่อยังอยู่รวมกันน้อยปัญหาก็ยังไม่เกิด หรือเกิดแต่ก็น้อย ไม่ยุ่งยากต่อการแก้ไข แต่เมื่อมนุษย์มาอยู่รวมกันมากขึ้นปัญหาก็มีมากขึ้น เมื่อเกิดปัญหาความยุ่งยากในการแก้ไขปัญหาก็มีมากขึ้นเช่นกัน (รัตนะ ปัญญาภา, 2563 : 26) เพื่อให้มนุษย์มีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขจึงมีการวางกฎ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ออกมาเป็นข้อห้าม เพราะจะเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนามนุษย์ให้แตกต่างออกไปจากสัตว์เดรัจฉาน แม้โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์กับสัตว์จะมีธรรมชาติที่เหมือนกัน คือคนและสัตว์มีการกิน การนอน การสืบพันธุ์เสมอเหมือนกัน แต่สิ่งที่ทำให้คนต่างจากสัตว์เดรัจฉานนั้นคือ ธรรม (เสฐียรโกเศศ, 2507 : 9) ธรรมในที่นี้ผู้วิจัยหมายถึง ศีล เพราะศีลเป็นข้อปฏิบัติของความเป็นคนก็ได้ เพราะฉะนั้น ศีล โดยเฉพาะศีลห้าจึงเป็นมนุษย์ธรรม หมายถึงเป็นธรรมของมนุษย์ (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2533 : 2) นั้นหมายความว่าคนจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ การมีรูปร่างที่สมบูรณ์ครบถ้วนเป็นมนุษย์เท่านั้นยังไม่เพียงพอ แต่จะต้องมีธรรมคือศีลห้ากำกับความเป็นมนุษย์อีกด้วย

แต่มนุษย์ในปัจจุบันนี้มีสิ่งหนึ่งที่มากกระทบชีวิตมนุษย์ ให้ไขว่ไขว่ออกจากความเป็นมนุษย์มากขึ้น สิ่งนั้นคือสุราเมรัย จากข้อมูลทางหนังสือพิมพ์พบว่า ปัจจุบันประชาชนคนไทยบริโภคสุราเมรัยมากขึ้นตามลำดับ และยิ่งลามไปถึงเด็กและสตรีด้วย เพราะจากหลักฐานทางสื่อมวลชนรายงานว่า ในรอบปีที่ผ่านมามีเกิดความเสียหายบนท้องถนนเป็นมูลค่าถึง 100,000,000,000 ล้านบาท (หนึ่งแสนล้านบาท) หรือ 1/10 ของเงินงบประมาณแผ่นดิน และความเสียหาย 50 % หรือประมาณห้าหมื่นล้านบาทเกิดจากการเสพสุรา และจากการสำรวจตัวเลขเรื่องการดื่มสุราเมรัยของคนไทย จาก 10 ปีที่ผ่านมา (ปี 2549) พบว่าคนไทยดื่มสุราเพิ่มขึ้นตามลำดับ ในส่วนเมรัยโดยเฉพาะเบียร์ที่ถือว่าเป็นเมรัยถูกต้องตามกฎหมาย คนไทยดื่มเบียร์เป็นจำนวน 846,000,000 ลิตร และปรากฏว่าคนที่ดื่มเบียร์เป็นสตรีและวัยรุ่นเป็นจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คอลัมน์ มุมพิลึก, 2559 : 15)

ในปี 2566 กรมควบคุมโรคเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายการดื่มเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่า แนวโน้มซื้อดื่มที่บ้านสูงมากขึ้นในรอบการสำรวจปี 60 และ 64 หน้าซ้ำพบคนดื่มหนักค่าใช้จ่ายซื้อสุราเฉลี่ยสูงถึง 3,722 บาทต่อเดือน เมื่อเทียบกับค่าแรงขั้นต่ำเฉลี่ย 340 บาทต่อวัน เนะ “1 ลด 3 เพิ่ม” และทั่วโลกเสียชีวิตจากพิษแอลกอฮอล์ราว 3 ล้านคน เป็นเหตุก่อโรคกว่า 203 ชนิด (ออนไลน์, 20/9/23) และจากปรากฏการณ์แผ่นผ้าสีเหลืองแขวนทั่วเมืองขอนแก่น เพื่อแสดงออกต่อการไม่เห็นด้วยกับการโฆษณาเบียร์อีสาน โดยมีคำโฆษณาว่า “เบียร์อีสาน ของคนอีสานและเพื่อคนอีสาน เบียร์อีสาน เบียร์ของคนอีสาน” (ขอนแก่นนิวส์, 2561 : 6) ซึ่งทำให้ชาวขอนแก่นไม่เห็นด้วยกับป้ายโฆษณาดังกล่าว และในที่สุดป้ายโฆษณานั้นก็ได้ยกเลิกไป

กล่าวเฉพาะผลกระทบที่เกิดจากการบริโภคสุราเมรัยของคนไทย มีงานวิจัยที่เน้นถึงการล่วงละเมิดศีลซึ่งเป็นข้อห้ามขั้นพื้นฐานในพุทธศาสนา โดยมีพระมหาสารวย ญาณวโร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบจากการล่วงละเมิดศีลข้อที่ 5 ที่มีต่อสังคมไทย” พบว่า ผลกระทบมี 2 ประการ ได้แก่ 1) มีผลกระทบต่อผู้ดื่มเอง คือทำให้สติปัญญาเสื่อมถอย ทำให้เสียสุขภาพกาย สุขภาพจิต ทำให้เสียทรัพย์ เกิดโรคต่างๆ และทำให้เสียชื่อเสียง ที่สำคัญคือทำให้หมดความละเอียด หมดความเกรงกลัวต่อการทำชั่วทั้งปวง และอีกอย่างคือผู้เสพสิ่งมีนเมาเป็นนิตยเมื่อดายไปจะไปเกิดในนรกภูมิ เปตภูมิและเดรัจฉานภูมิ แม้เมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกก็กลายเป็นคนบ้าเสียสติ 2) ผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม คือเป็นโลกวิฆะ ชาวโลกติเตียน เพราะผู้เสพของมีนเมาจะกระทำชั่วได้ทุกอย่างและทุกเมื่อ โดยไม่รู้สึกรู้สัว (พระมหาสารวย ญาณวโร, 2544 : บทคัดย่อ)

จากปรากฏการณ์เกี่ยวกับสุราเมรัยที่เกิดขึ้นในสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การบริโภคสุราเมรัยก็ยังคงแพร่หลายไปถึงคนทุกกลุ่ม ความคิดที่ว่า จงเสพ จงกิน จงดื่มซึ่งเป็นแนวคิดหลักของลัทธิบริโภคนิยมหากยังแพร่หลายอยู่อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างนี้ เยาวชนคนไทยส่วนใหญ่คงจะเป็นผู้สร้างปัญหามากกว่าจะเป็นผู้สร้างอนาคตอันสดใสให้แก่ประเทศชาติในอนาคต ผู้วิจัยได้เห็นภัยจากสุราเมรัยเพิ่มมากขึ้นตามที่กล่าวแล้ว จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การบริโภคสุราเมรัยในสังคมไทยผ่านทัศนะทางจริยศาสตร์” เพื่อแสวงหาคำตอบบนฐานคิดทางปรัชญาเชิงปฏิบัติ ซึ่งจะให้ได้แนวคิดหรือทัศนะทางปรัชญา จนสามารถนำไปปรับใช้ในการลดการบริโภคสุราเมรัยของคนไทยในปัจจุบันได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทการบริโภคสุราเมรัยที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและทัศนะทางจริยศาสตร์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริโภคสุราเมรัยในสังคมไทย
3. เพื่อวิเคราะห์การบริโภคสุราเมรัยในสังคมไทยผ่านทัศนะทางจริยศาสตร์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การออกแบบวิจัย

ผู้วิจัยได้มีการออกแบบการวิจัยไว้ 4 ลำดับ ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้คิดคำนึงการเสพการดื่มหรือเรียกรวมว่า การเสพบริโภคสุราเมรัยและน้ำเมาในสังคมไทยในอดีตจนถึงสังคมสังคมไทยปัจจุบัน เพราะมองเห็นผลกระทบเชิงลบหรือโทษที่เกิดจากการบริโภคสุราเมรัยและน้ำเมา ซึ่งก่อความเสียหายต่อผู้เสพ ครอบครัว ชุมชน และสังคมส่วนรวมทวีคูณมากขึ้น

2) เมื่อมองเห็นสภาพและโทษจากการบริโภคสุราเมรัยและน้ำเมาในสังคมไทยแล้ว เพื่อให้เห็นสภาพและโทษในอดีตสมัยพุทธกาล จึงศึกษาสภาพและโทษจากพระไตรปิฎก ทราบว่าคำว่า สุราเมรัยและน้ำเมาปรากฏในพระวินัยปิฎกจนถึงพระสุตตันตปิฎกตามลำดับ

3) การศึกษาผ่านหลักการหรือทัศนะทางพุทธศาสนามีมาแล้ว งานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผ่านหลักการหรือทัศนะทางจริยศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ทางปรัชญาตะวันตกและเป็นปรัชญาเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติของคนในโลกนี้

4) ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่เรียกว่า การวิเคราะห์ (Analysis) คือกระบวนการวิธีที่เรียกว่า การใช้เหตุผล (Reasoning) การอ้างแนวคิดทฤษฎีและหลักการทางพุทธศาสนาไปตีความ (Interpretation) และการให้เหตุผล (Arguing) คือการอ้างเอกสารวิชาการสนับสนุนแนวคิดทฤษฎีและหลักการนั้นอีกชั้นหนึ่ง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก คือ พระวินัยปิฎกและพระสุตตันตปิฎก ซึ่งช่วยให้มองเห็นสภาพและโทษจากการเสพบริโภคน้ำเมา ศึกษาแนวคิดทฤษฎีหลักการหรือทัศนะทางปรัชญาตะวันตก ได้แก่ จริยศาสตร์ (Ethics)

2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นดัชนีพนธ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ วิจัยประยุกต์และวิจัยสถาบันจากสถานศึกษา รวมทั้งหนังสือพิมพ์ วารสาร และเว็บไซต์ต่างๆ

3) เก็บรวบรวมสารัตถะ (แก่นของเรื่อง) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพและโทษที่เกิดจากการเสพบริโภคน้ำเมา ทั้งในสังคมไทยและสังคมไทย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) ถือว่าเป็นขั้นตอนสำคัญอีกข้อหนึ่งในกระบวนการวิธีของการทำวิจัย เพราะหลังจากมีการเก็บข้อมูลเชิงเอกสาร ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก และข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือวิชาการด้านการวิเคราะห์ การตีความ หนังสือพิมพ์ วารสารและเว็บไซต์ต่างๆ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลใน 3 ขั้นตอน คือ

1) การตีความ (Interpretation) เป็นทั้งวิธีการ (Approach) และเครื่องมือ (Tools) ในการวิจัย การตีความก็คือการให้ความหมายใหม่กับหลักฐานหรือข้อมูล เพื่อนำไปสู่การใช้เหตุผลและให้เหตุผลต่อหลักฐานหรือข้อมูลที่ได้มา

2) การใช้เหตุผล (Reasoning) คือการอ้างอิงแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เป็นปฐมภูมิ ทั้งในส่วนที่เป็นพระไตรปิฎก หนังสือพิมพ์ วารสาร และเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

3) การให้เหตุผล (Arguing) คือการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสนับสนุนแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่ใช้เหตุผลในประเด็นและเนื้อหาที่นำเสนอไปในแต่ละบท และการนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะพรรณนาความ (Descriptive presentation)

4. การสังเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยอย่างครบถ้วนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการสังเคราะห์ (Synthesis) ข้อมูลทั้งหมดออกมาเป็นองค์ความรู้และเขียนรายงานการวิจัย การสังเคราะห์ข้อมูลก็คือการถักทอหรือการหลอมรวมเนื้อหาทั้งหมดออกมาเป็นความรู้ใหม่ (New knowledge) และกลายเป็นหลักฐานใหม่ (New evidence) แต่หากกล่าวเฉพาะหลักการของสังเคราะห์ข้อมูลมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของสิ่งใหม่ที่ต้องการสร้างหรือสังเคราะห์
- 2) หาความรู้เกี่ยวกับหลักการ เพื่อศึกษาส่วนประกอบหรือวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 3) เลือกและนำข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มาจัดทำกรอบแนวคิดสำหรับสร้างสิ่งใหม่

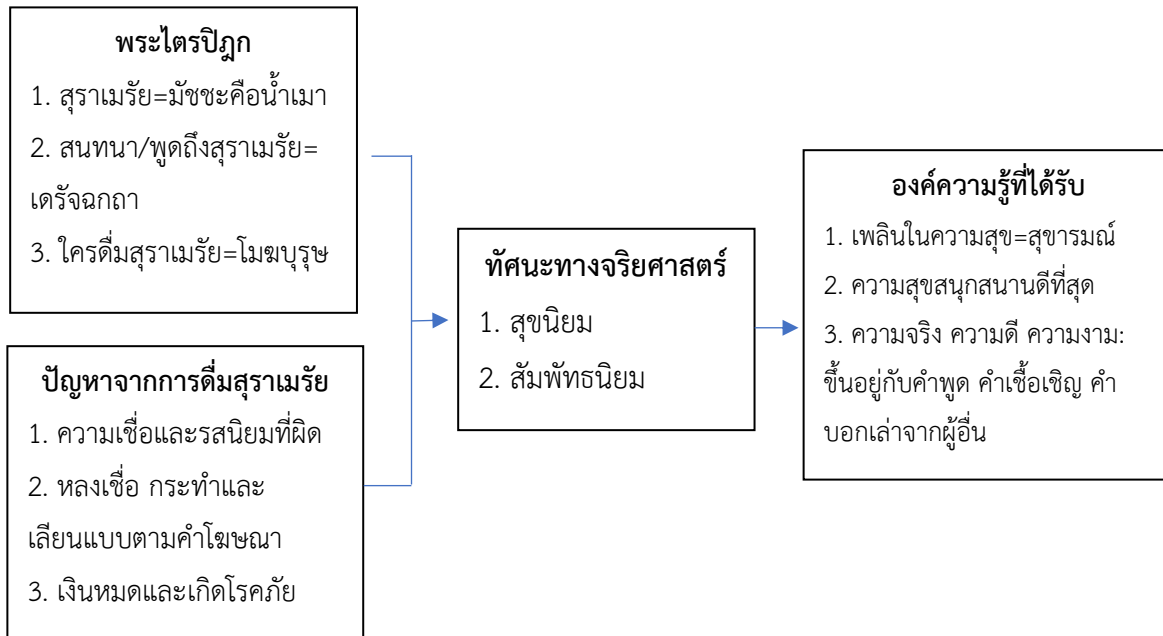
5. การนำเสนอข้อมูล

ขั้นตอนสุดท้ายของการทำวิจัย คือ การนำเสนอข้อมูล ซึ่งหมายถึงการนำเสนอผลการวิจัยนั่นเอง เพราะหลังจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างสมบูรณ์แล้ว สามารถนำเสนอข้อมูลอันเป็นผลการวิจัยดังนี้

- 1) นำเสนอเนื้อหาในบทที่ 2 3 4 ซึ่งเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 2 3
- 2) นำเสนอเป็นบทสรุปผลการวิจัยที่ครอบคลุมเอา 3 วัตถุประสงค์ โดยสรุปเรียงไปตามลำดับ
- 3) นำเสนอองค์ความรู้และสร้างหลักฐานใหม่ที่ได้จากการวิจัย ซึ่งจะช่วยให้ผู้อื่นได้นำไปศึกษาวิจัยต่อไปจนไม่รู้จักจบสิ้น
- 4) ข้อเสนอแนะ ซึ่งแบ่งออกเป็นข้อเสนอแนะในเชิงวิชาการ และข้อเสนอแนะของผู้ที่สนใจในการศึกษาวิจัยต่อไป
- 5) การนำเสนอข้อมูลเป็น..บทความวิจัย.. สามารถนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ผลการวิจัยในวารสารฐาน 1 หรือฐาน 2 (TCI) ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถศึกษาค้นคว้าและนำไปอ้างอิงในงานเขียนวิชาการทุกระดับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

พระวินัยปิฎกปรากฏคำว่า สุรา เป็นคำแรก ต่อมามีคำว่า เมรัย ทั้งสุราและเมรัยเรียกว่า มัชชะ คือ น้ำเมา ในรัตนวรรคปาจิตติย์บอกเล่าว่า เพียงหมู่ภิกษุสนทนาถึงเรื่องสุราเมรัยก็ถือว่าเป็นโมฆบุรุษแล้ว เพราะสุราเมรัยคือไตรจีวรที่เป็นวาจาที่ขวางต่อการบรรลุมรรคผล มิใช่กิจของสมณะที่จะสนทนาเช่นนั้น แม้พระพุทธเจ้าจะมีคำดำหนิที่รุนแรง แต่สุราเมรัยหรือน้ำเมายังคงไหลบ่าท่วมทับชีวิตของคนส่วนมากให้เสพเสวยบริโภคกันอย่างเมามัน และเพิ่มปริมาณมากขึ้นในทุกปี ที่เป็นอย่างนี้ก็เพราะคนส่วนมากหลงใหลได้ปลื้มหรือยินดีไปตามลัทธิสุขนิยมและลัทธิสัมพัทธนิยม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การบริโภคสุราเมรัยในสังคมไทยผ่านทัศนะทางจริยศาสตร์” สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. บริบทการบริโภคสุราเมรัยที่ปรากฏในพระไตรปิฎกและทัศนะทางจริยศาสตร์

บริบทคือสภาพแวดล้อมให้เข้าใจการบริโภคสุราเมรัยที่ปรากฏในพระไตรปิฎกได้ง่ายขึ้น เรื่องสุราเมรัยในพระวินัยปิฎก ปรากฏในสิกขาบทที่ 1 แห่งสุราปานวรรค ซึ่งเป็นสถานที่ใกล้อาวาสที่อยู่อาศัยของพระภิกษุในพุทธศาสนา คือการสร้างกุฏิพระ “ใกล้โรงสุรา ใกล้โรงงานหรือร้านขายสุราธรรมดา” จึงเป็นเหตุให้พระภิกษุประพฤติเลวทรามจากการบริโภคสุราเมรัย มีเรื่องย่อว่า ...พวกพระอวัชชีเป็นเจ้าถิ่นในชนบทกัฏฐาคีรี เขตนครสาวัตถี เป็นภิกษุอลัชชีชั่วเลวทราม ภิกษุพวกนั้นประพฤติเลวทรามเห็นปานนี้ คือปลูกต้นไม้ด้วยตนเองก็ดี ใช้ให้ผู้อื่นปลูกก็ดี...ฉันอาหารในเวลาวิกาลก็ดี ดื่มน้ำเมาก็ดี...

นอกจากนี้คำว่า สุราเมรัยและน้ำเมายังปรากฏในพระวินัยปิฎกในส่วนอื่นๆ อีก ความว่า พระศาสดะดื่มสุราเป็นเพราะพระฉัพพัคคีย์แนะนำให้อุบาสกไปถวาย และการที่พระศาสดะดื่มสุราทำให้ไม่ได้สติ จนความทราบถึงพระพุทธเจ้า พระองค์จึงตรัสว่าสุราเป็นน้ำที่ทำให้ถึงสญญูปภาพ แต่พอบัญญัติสิกขาบทพระองค์ได้ตรัสถึงเมรัยด้วย เพราะฉะนั้น ในสิกขาบทวิภังค์ พระอุบาลีจึงได้แยกให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ที่ชื่อว่า สุรา ได้แก่ สุราที่ทำด้วยแป้ง สุราที่ทำด้วยขนม สุราที่ทำด้วยข้าวสุก สุราที่หมักสาเหล้า และสุราที่ผสมด้วยเครื่องปรุง และ

จากนั้นพระอุบาลีได้แนะนำให้เห็นว่า เมรีย ได้แก่ น้ำดองดอกไม้น้ำดองผลไม้ น้ำดองน้ำผึ้ง น้ำดองอ้อยงบ น้ำดองที่ผสมด้วยเครื่องปรุง พระพุทธองค์ทรงตรัสถึงโทษจากการดื่มสุราเมรียและน้ำเมาไว้ 6 ประการ คือ ความเสื่อมทรัพย์อันผู้ดื่มพึงเห็นเอง ก่อการทะเลาะวิวาท เป็นบ่อเกิดของโรค เป็นเหตุเสื่อมเสียชื่อเสียง เป็นเหตุไม่รู้จักอาย และเป็นเหตุทอนกำลังปัญญา

2. สภาพปัญหาการบริโภคสุราเมรียในสังคมไทย

ปัจจุบันประชาชนคนไทยบริโภคสุราเมรียมากขึ้นตามลำดับ และยิ่งลามไปถึงเด็กและสตรีด้วย เพราะจากหลักฐานทางสื่อมวลชนรายงานว่า ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา เกิดความเสียหายบนท้องถนนเป็นมูลค่าถึงหนึ่งแสนล้านบาท) หรือ 1/10 ของเงินงบประมาณแผ่นดิน และความเสียหาย 50 % หรือประมาณห้าหมื่นล้านบาทเกิดจากการเสพสุรา และจากการสำรวจตัวเลขเรื่องการดื่มสุราเมรียของคนไทยดื่มสุราเพิ่มขึ้นตามลำดับ ในส่วนเมรียโดยเฉพาะเบียร์ที่ถือว่าเป็นเมรียถูกต้องตามกฎหมาย ในปี 2549 พบว่า คนไทยดื่มเบียร์เป็นจำนวน 846,000,000 ลิตร และปรากฏว่าคนที่ดื่มเบียร์เป็นสตรีและวัยรุ่นเป็นจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น

ในปี 2566 กรมควบคุมโรคเผยข้อมูลค่าใช้จ่ายการดื่มเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่า แนวโน้มซื้อดื่มที่บ้านสูงมากขึ้นในรอบการสำรวจปี 60 และ 64 นำเข้าพบคนดื่มหนักค่าใช้จ่ายซื้อสุราเฉลี่ยสูงถึง 3,722 บาทต่อเดือน เมื่อเทียบกับค่าแรงขั้นต่ำเฉลี่ย 340 บาทต่อวัน แนว “1 ลด 3 เพิ่ม” และทั่วโลกเสียชีวิตจากพิษแอลกอฮอล์ราว 3 ล้านคน เป็นเหตุก่อโรคกว่า 203 ชนิดและจากปรากฏการณ์แผ่นผ้าสีเหลืองแขวนทั่วเมืองขอนแก่น เพื่อแสดงออกต่อการไม่เห็นด้วยกับการโฆษณาเบียร์อีสาน โดยมีคำโฆษณาว่า “เบียร์อีสาน ของคนอีสานและเพื่อคนอีสาน เบียร์อีสาน เบียร์ของคนอีสาน” ซึ่งทำให้ชาวขอนแก่นไม่เห็นด้วยกับป้ายโฆษณาดังกล่าว และในที่สุดป้ายโฆษณานั้นก็ได้ยกเลิกไป

3. วิเคราะห์การบริโภคสุราเมรียในสังคมไทยผ่านทัศนะทางจริยศาสตร์

วิเคราะห์การบริโภคสุราเมรียในสังคมไทยผ่านทัศนะทางจริยศาสตร์ พบว่า มีมุมมอง ความเห็นหรือทัศนะอยู่ 2 เรื่องที่เข้ามามีส่วนผลักดันให้เกิดการบริโภคสุราเมรียและน้ำเมากันอย่างแพร่หลายในกลุ่มคนทุกระดับทุกวัย ได้แก่

1) ทัศนะเรื่องสุขนิยม (Hedonism) ที่ถือว่า สุขารมณ์ (Pleasure) เป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุดหรือเป็นความดีสูงสุดในชีวิต ความสุข ความเพลิดเพลินเป็นมาตรฐานสูงสุดและเป็นความดีอันสูงสุดทางศีลธรรม เป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดในชีวิต ทัศนะนี้สอนให้บุคคลมุ่งแสวงหาความสุข ความสนุกสนาน ความสบายทางผัสสะหรือเรียกว่า โลภียสุข ก็ได้ และสอนเชื่อว่าความสุขเป็นสิ่งที่ดีที่สุด โดยเฉพาะความสุขที่เกิดจากความคิด ความเชื่อ ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง (มิจฉาทิฐิ) ที่แอบซ่อนอยู่ภายในจิตใจ คือมีอารมณ์ที่อยากเสพบริโภคหรืออยากดื่ม ซึ่งยากที่จะอดใจได้ หากเทียบหลักการทางพุทธศาสนาจัดเป็นกระบวนการของปฏิจจสมุปบาทที่ปรากฏอย่างรวดเร็ว ในลักษณะสืบเนื่องกันไปอย่างไม่ขาดสาย ที่เป็นเช่นนี้เพราะอำนาจของความไม่รู้จริง (อวิชชา)

2) ทศนะสัมพัทธนิยม (Relativism) เชื่อว่าความจริงหรือคุณค่าไม่มีอยู่โดยตัวเอง แต่ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยอื่น เช่น ปรัชญาบางสำนักถือว่า ความดีมีได้มีอยู่เป็นสากลอย่างตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นหรือการยอมรับของสังคมแต่ละแห่งแต่ละเวลา ความจริงหรือความรู้ตั้งอยู่บนมโนภาพที่ว่า คุณค่าหรือสิ่งดีงามทั้งหลายล้วน “เป็นสิ่งสัมพัทธ์” ซึ่งเป็นไปตามสภาพแวดล้อม บุคคล วัฒนธรรม หรืออย่างสุด ได้แก่ คำพูด คำเชิญชวนและคำบอกเล่าของคนอื่นว่า การได้เสพบริโกศสุราเมรัยหรือน้ำเมาที่บอกผ่านหรือโฆษณาผ่านโลกโซเชียลมีเดีย ออนไลน์ เว็บไซต์ เป็นต้น จึงมีการทำตามและเลียนแบบตามโฆษณานั้น จนกลายเป็นพฤติกรรม นิสัยและอุปนิสัย หรือกลายเป็นประเพณีว่า เมื่อคราวมีงานสังสรรค์หรือพบปะพูดคุยกัน จะต้องมีการดื่ม (สุราเมรัยและน้ำเมา) เป็นตัวเชื่อม ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย แต่ก็ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลายจนถึงทุกวันนี้ ส่วนทางออก (นิสสรณะ) จากการไม่บริโภคน้ำเมาและสุราเมรัยทั้งหลาย คือการไม่ปรุงแต่งอารมณ์ที่ผ่านเข้ามาทางตาจนเห็นภาพการดื่มที่ดูเท่ ทางหูได้ยินเสียงสนุกสนาน ทางกลิ่นลมรสอร่อย เป็นต้น และการไม่ปล่อยให้รู้สึกว่ายากมีพลัง

อภิปรายผลการวิจัย

คำว่า จริยศาสตร์ ถือว่าเป็นปรัชญาสาขาหนึ่งที่ว่าด้วยการแสวงหาความดีสูงสุดของชีวิต และแสวงหาเกณฑ์ตัดสินความประพฤติของมนุษย์ ที่เรียกว่าทศนะทางจริยศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชวรมุณี (ประยูร ธมมจิตโต) ได้แต่งหนังสือปรัชญากรีก บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตก โดยกล่าวถึงจริยศาสตร์ว่าเป็นศาสตร์ที่พยายามตอบปัญหา 3 ประการ คือ 1) ปัญหาเรื่องความมีอยู่ของคุณค่าว่าความดีคืออะไร? เช่น อริสโตเติลตอบว่าความดีคือความสุข เอปิคุรัสตอบว่าความดีคือความสุขสำราญ 2) ปัญหาเรื่องมาตรการตัดสินความดี มีการเสนอเกณฑ์ตัดสินความดีมีนัยต่างๆ เช่น โซเครตีสเสนอความรู้ผิดชอบชั่วดีเป็นเกณฑ์ตัดสินความดี โปรแทกอรัสเสนอว่าความพอใจส่วนตัวของแต่ละคนเป็นเครื่องวัดความดี ใครพอใจเรื่องใด เรื่องนั้นก็ดีสำหรับเขา 3) ปัญหาเรื่องอุดมคติของชีวิต คือการดำเนินชีวิตแบบใดดีที่สุด อริสโตเติลตอบว่าการใช้ชีวิตคิดค้นปรัชญาคือชีวิตที่ดีที่สุด พวกสติกตอบว่าการมีชีวิตอยู่ตามธรรมชาติคือชีวิตที่ดีที่สุด

สื่อโซเชียล คำบอกเล่า คำโฆษณา และอื่นๆ มีผลต่อความคิด ความเชื่อ ความเข้าใจ พฤติกรรม การเสพบริโกศสุราเมรัยและน้ำเมาของคนไทย และมีผลกระทบเชิงลบต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยจนถึงทุกวันนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งสัมพันธ์กับพระมหาสารวย ญาณวโร ผู้ท้าววิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบจากการล่องละเมิดศีลข้อที่ 5 ที่มีต่อสังคมไทย” ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบมี 2 ประการ ได้แก่ 1) มีผลกระทบต่อผู้ดื่มเอง คือทำให้สติปัญญาเสื่อมถอย ทำให้เสียสุขภาพกาย สุขภาพจิต ทำให้เสียทรัพย์ เกิดโรคต่างๆ และทำให้เสียชื่อเสียง ที่สำคัญคือทำให้หมดความละเอียด หมดความเกรงกลัวต่อการทำชั่วทั้งปวง และอีกอย่างคือผู้เสพสิ่งมีนเมาเป็นนิสัยเมื่อตายไปจะไปเกิดในนรกภูมิ เปตภูมิและเดรัจฉานภูมิ แม้เมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกก็กลายเป็นคนบ้าเสียสติ มีปัญญาโง่เขลา 2) ผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม คือเป็นโลกวิฆะ ชาวโลกหรือคนส่วน

ใหญ่ในโลกนี้มักจะติเตียนผู้เสพบริโภคสุราเมรัยและน้ำเมา เพราะผู้เสพของมีนเมาจะเป็นคนไร้ยางอาย จะกระทำชั่วได้ทุกอย่างและทุกเมื่อโดยไม่รู้สีกตัว ซึ่งจะส่งผลต่อชีวิต หน้าที่การงาน และเสียชื่อเสียงตลอดไป พระพุทธเจ้าจะ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การบริโภคสุราเมรัยในสังคมไทยผ่านทัศนะทางจริยศาสตร์” มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบริโภคสุราเมรัยและน้ำเมาในปัจจุบันสามารถสัมผัสได้ โดยการสังเกตเห็นจากพฤติกรรม การกระทำและการแสดงออกของผู้บริโภคสุราเมรัยและน้ำเมาได้อย่างชัดเจน จากการแสวงหาทางออกของปัญหานี้ผู้วิจัยมีความเห็นเป็นเชิงวิชาการว่า ควรให้มีการตื่นรู้เท่าทันโทษที่เกิดจากการเสพบริโภคสุราเมรัย โดยใช้ให้เห็นผลเชิงลบที่เกิดกับบุคคลผู้มีชื่อเสียง หากเราไปเสพบริโภคสุราเมรัยก็จะได้รับผลเช่นนั้นอย่างแน่นอน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ผู้นำชุมชนจะต้องบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ประกอบการทั้งการผลิตและการค้าขายสุราเมรัยอย่างเข้มงวด โดยเน้นเรื่องจรรยาบรรณเป็นสำคัญ

2.2 การมีส่วนร่วมในของครอบครัว ชุมชน องค์กร สมาคมและอื่นๆ ในทุกภาคส่วน ซึ่งมีความตระหนักรู้ว่าสุราเมรัยและน้ำเมาเป็นภัยคุกคามและเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพในประเทศไทย

3. ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

ผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นทุกระดับ ตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น จะต้องมีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ทั้งจัดบริหารหมู่บ้านชุมชนใหม่ การสื่อสารผ่านโซเชียลสมัยใหม่มีออนไลน์เป็นต้น โดยมุ่งเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาความคิด ความรู้ ความเข้าใจต่อคนรุ่นใหม่ให้มากขึ้น

4. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเอกสาร จึงมีประเด็นที่ควรเสนอในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

4.1 ผลกระทบที่เกิดจากการบริโภคสุราเมรัยที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนากับผลกระทบที่เกิดจากการบริโภคสุราเมรัยที่เกิดในปัจจุบัน : ศึกษาเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์

4.2 การวิเคราะห์กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อการนำสุราเมรัยในมุมมองพระพุทธศาสนาและปรัชญา

เอกสารอ้างอิง

- พระมหาสำราญ ญาณวโร. (2544). “การศึกษาผลกระทบจากการล่องละเมิดศีลข้อที่ 5 ที่มีต่อสังคมไทย”.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ
มหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
รัตน์ ปัญญาภา. (2563). ถอดรหัสแนวคิดเพื่อชีวิตแนวพุทธ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2533). มนุษยธรรม. กรุงเทพมหานคร:
ชวนการพิมพ์.
เสถียรโกเศศ. (2507). หิโตปเทศ. พระนคร: อมรการพิมพ์.
หนังสือพิมพ์ขอนแก่นนิวส์. (2561). คอลัมน์ข่าวด่วนจังหวัดขอนแก่น. วันที่ 20 เมษายน 2561.
หนังสือพิมพ์เดลินิวส์. (2559). คอลัมน์พิลึก, เจ้าของคอลัมน์เป็นห่วงเรื่อง ก.ไก่หายไปไหน?. วันที่ 2 มกราคม
2559.
Hfocus เจาะลึกกระทบสุขภาพ. (2566). วันงดดื่มสุราแห่งชาติ ประจำปี 2566. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 23
ตุลาคม 2566. แหล่งที่มา: <https://www.hfocus.org/content/2023/07/28031> (20/9/2023).